

7. Інформаційний портал «Департамент охорони здоров'я Чернівецької обласної державної адміністрації» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.medcv.gov.ua/archives/11066>
8. Інформаційний портал «Українське право» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrainepravo.com/law-making/bill_passed_by_legislature/zakon-ukraini-pro-derzhavni-finansovi-garantii-medichnogo-obslugovuvannya-naselennya/
9. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник. / І. Л. Михайлин. — К. : ЦУЛ, 2002. — 282 с.
10. Офіційний веб-портал «Верховна рада України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2168-19>
11. Телеканал «TV-4» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: tv4.te.ua/

Демко Ю.

Науковий керівник – доц. Панчук Г. Д.

ВЛАСНІ НАЗВИ Й ІНША НОМІНАЦІЯ У ПОВІСТІ «МОР» ВАЛЕРІЯ ШЕВЧУКА

Інтерес до історії свого народу стимулює студії з різних аспектів його буття. Чи не найвагоміше місце тут займають мовознавчі дослідження, що є цілком справедливим, адже мова – це не лише основний засіб спілкування, а й формування думки та пізнання світу з огляду на зв'язок із мисленням. Окремий внесок в історичну ретроспективу робить і ономастика, яка сьогодні оперує не тільки описовим і статистичним методами, а й етимологічним, що дозволяє хоча б приблизно розкрити внутрішню форму оніма, спираючись на структурно-семантичний аналіз.

Увагу мовознавців до онімного слова в системі текстових, зокрема художніх, структур засвідчила низка монографічних, дисертаційних праць, виконаних останнім часом на українському ґрунті під керівництвом чи за безпосередньою участю таких провідних дослідників у цій галузі, як Л. Белей, Ю. Карпенко, Є. Отін та ін., що і зумовлює **актуальність статті** [4].

Метою роботи є вивчити чоловічі та жіночі імена, а також іншу номінацію повісті «Мор» Валерія Шевчука. Для реалізації поданої мети ставимо перед собою такі **завдання**:

- зібрати ономастичний матеріал твору;
- проаналізувати номінацію осіб у повісті Валерія Шевчука «Мор»;
- з'ясувати структурні особливості імен.

Українські імена особові за походженням поділяють на давньослов'янські та християнські. За структурою вони членуються на офіційні (або повні) і неофіційні (скорочені). Офіційні імена, зареєстровані громадським або церковним актом, записані в метриці, паспорті тощо. Неофіційні бувають кількох типів – демінутиви (із пестливо-зменшувальним суфіксом), гіпокористики (мають скорочену основу або втратили одну основу складної форми; вони можуть бути суфіксальними й безафіксними), пейоративи (із зневажливо-зрубілими суфіксами) [5, 204].

Більшість учених-мовознавців поділяє власні особові імена на повні та неповні (усічені, суфіксальні, усічено-суфіксальні). Досліджуючи імена, вжиті Валерієм Шевчуком у повісті «Мор», ми будемо застосовувати цю класифікацію.

У повісті «Мор» Валерій Шевчук використовує невелику кількість імен: Александр, Галина, Германіс, Григорій, Дионізій, Іван, Йосип, Кагефіс, Лесько, Марко, Ореста, Проць, Сомко, Станіслав, Стецько, Тиатрис, Юрій. За походженням вони поділяються на імена грецького, латинського, давньоєврейського та слов'янського походження.

Кожне ім'я відіграє неабияку роль у структурі твору тому, що не лише називає того чи іншого персонажа, а й дає певну характеристику, пояснює вчинки та поведінку. Так, головного персонажа твору «Мор» звети Григорій (пор. Григорій – «гр., gregogeo – не сплю, пильную») [2]. І справді, саме йому доводилося бути головним, пильнувати всіх та давати мудрі поради. Інший персонаж – Проць (скорочено від Прокіп: ім'я від давньогрецького — успішний, той що досягає успіхів) [2]. Незважаючи ні на що, Проць долав перешкоди і прагнув дійти до успіху: *«Йому паморочилось в голові, трава плуталася під ногами, але він не сповільнював бігу»* [6, 491]. В. Шевчук використовує й інші імена за походженням: грецькі (Александр, Галина, Германіс, Лесько, Ореста, Стецько, Юрій); давньоєврейські (Іван, Йосип); слов'янські (Дионізій, Станіслав) та латинські (Марко).

Отже, більшість імен, які Валерій Шевчук використовує у романах, походять від грецьких основ, також наявні імена, що прийшли з латинської та давньоєврейської мов.

Як було зазначено вище, за структурою імена особові поділяються на офіційні (повні) та неофіційні. Валерій Шевчук використовує два різновиди імен, але переважну більшість становлять імена офіційні: Александр, Арістотель, Галина, Германіс, Григорій, Демосфен, Дионізій, Іван, Йосип, Кагефіс, Марко, Ореста, Платон, Станіслав, Тиатрис, Юрій; Лесько, Проць, Сомко, Стецько. Неофіційні імена Р. Керста [1] поділяє на:

1. Варіанти імен, утворені шляхом усічення.
2. Суфіксальні варіанти власних особових імен.

3. Усічено-суфіксальні варіанти власних особових імен.

Усічено-суфіксальні варіанти власних імен

До групи усічено-суфіксальних імен ми зараховуємо імена, утворені за допомогою суфіксів від таких твірних основ, що становлять собою частину нейтральних імен і не виступають як самостійні слова [1;91]. П. Чучка відзначає, що усічення і суфіксація власних особових імен відбувалися одночасно, оскільки усічені основи не можуть функціонувати самостійно. У повісті Валерія Шевчука знаходимо різноманітні усічено-суфіксальні варіанти імен, в яких, в основному, суфікс додається до усіченої основи, що виникла в результаті апокопи:

Про+ць Про[кін], Сте+ц+тько Сте[пан];

чи афери, синкопи й апокопи: *Лесь+ко [О]ле[к]с[андр].*

Усічені та суфіксальні варіанти власних особових імен письменник не використовує у творі.

У повісті «Мор» Валерія Шевчука також наявні багато назв персонажів, які беруть участь у вертепі. Трапляються різні класи населення, наприклад: *Селянин з батогом, Пан, Пані, Паламар, Жінка з дитиною* тощо. Згадує автор також назву диявола: *Чорт*, імена вищих сил: *Янгол*, біблейських персонажів: *Аарон, Ірод* тощо. Подає Валерій Шевчук у своєму творі також імена давньогрецьких мислителів таких, як: *Платон, Демосфен* та *Аристотель*. Є у повісті назви *Гога* і *Магога*, у біблійній есхатології два народи, нашість яких потрясе світ незадовго до другого приходу Месії.

Отже, аналіз імен, що використовуються у повісті «Мор» Валерія Шевчука, показує наявність більшості назв грецького чи давньоєврейського походження, також є і антропоніми латинського походження. Вони вживаються в повній формі; трапляються і усічено-суфіксальні (Лесько, Стецько). Наявна також й інша номінація, яка є важливим складовим компонентом структури романів, тому й виконує у них ряд функцій. Така різноплановість дала змогу письменнику краще описати героїв, їхні характери, внутрішній світ, звички та уподобання тощо. Саме цей матеріал може слугувати підґрунтям для подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Керста Р. Й. Українська антропонімія XVI ст. Чоловічі іменування / Р. Й. Керста. – К., 1984.
2. Левченко С. П. Словарь собственных имен людей: украинско-русский и русско-украинский / Институт мовознавства ім. О. О. Потебни. — 3-е, испр. и доп. — К : Наукова думка, 1967.
3. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. -752с.
4. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови . Ч. 2 : Функціонування власних назв : монографія / М. М. Торчинський. – Хмельницький : ХНУ, 2009. – 394 с.
5. «Українська мова». Енциклопедія. Редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О. – К.: «Укр. Енциклопедія», 2000. – 752с.
6. Шевчук В. Чотири романи / В. Шевчук. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2013. — 768 с.

Василечко І.

Науковий керівник –проф.Струганець Л. В.

ЛЕКСИЧНІ ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Динамічні зміни, що відбуваються у всіх сферах життя людини, відображаються в мові, а особливо в інноваційних процесах на всіх рівнях лінгвальної ієрархії.. Однією з особливостей збагачення та розвитку словникового складу є здатність мови виражати невідоме через відоме, позначати нове за допомогою вже наявних знаків. Виникнення великої кількості нових понять, явищ, дій та процесів, які зумовлені внутрішньомовними чинниками, включає механізм введення в мовний потік нових лексичних одиниць. Різномасштабне вивчення лексичних інноваційних процесів знайшло своє вираження у працях Г. Вокальчук, С. Єрмоленко, Є. Карпіловської, Л. Струганець, О. Стишова, Ж. Колоїз, А. Нелюби, Д. Мазурик, Л. Кислюк та ін. Проте процес неологізації не стоїть на місці, адже в суспільстві відбувається багато подій, процесів, які впливають на мовотворення, тому проблематика не втрачає **актуальності**.

Мета статті – проаналізувати семантичні, структурні і функціональні характеристики лексичних інновацій в українській літературній мові ХХІ ст. Джерельною базою слугували публікації в електронних виданнях «Українські сенсації», «Експрес», «Вільне життя» та ін. Мета статті передбачає вирішення таких **завдань**: виявити на матеріалі української періодики склад нових слів і нових значень, що увійшли в українську мову; визначити основні чинники, які впливають на появу неолексем і неосемантів в українській мові, дати нормативну оцінку нового в лексиці, узагальнивши лексикографічний досвід українських та зарубіжних мовознавців щодо критеріїв доцільності / недоцільності використання запозичених слів. Вибір теми зумовлений ще й тим, що лінгвосоціум активно використовує запозичення з інших мов (особливо з англійської), забувши при цьому, що можна дібрати й українські відповідники майже до кожного неологізму іншомовного походження. Важливо наголосити на тому, що українська мова також спроможна описувати події, явища та процеси, які відбуваються на кожному етапі розвитку людства, за допомогою власних лексем.